

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa M., P., B. S.
przeciwko P. - POLAND Spółce z o.o. w likwidacji
o zadośćuczynienie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 marca 2012 r.,
skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 23 marca 2011 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 23 marca 2011 r. oddalił apelację wniesioną przez powodów: /.../ od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, oddalającego powództwo tych powodów o zasądzenie na ich rzecz od pozwanej „P. – Poland” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji kwoty 300.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Powodowie wywiedli skargę kasacyjną od wymienionego wyroku i opierając ją na podstawie naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., które miało wpływ na wynik sprawy, wnieśli o uchylenie tego wyroku

oraz wyroku Sądu Okręgowego, zniesienie postępowania w obu instancjach i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W skardze kasacyjnej został zawarty wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparty na treści art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 1 k.p.c., wskazujący na istnienie istotnych zagadnień prawnych oraz na oczywistą zasadność skargi.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Jeśli więc wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak w rozpoznawanej sprawie, wskazuje na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, to w uzasadnieniu tego wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winny zostać sformułowane owe zagadnienia prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość

różnorodnej oceny zawartego w nich problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Wniosek powodów o przyjęcie ich skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Przede wszystkim w kwestii najbardziej istotnej, bo związanej z podstawami zaskarżenia, dotyczącej „charakteru prawnego legitymacji procesowej biernej i oceny tejże w procesie” nie zawiera jakiegokolwiek

argumentacji prawnej, której konsekwencją byłoby sformułowane w tym wniosku pytanie, nazwane przez skarżących zagadnieniem prawnym. Nie sposób bowiem uznać za taką argumentację stwierdzenia, że „w doktrynie przedmiotowe pojęcie określane jest jako uprawnienie do występowania w sprawie” oraz że „w odniesieniu do powoda uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia procesu w konkretnej sprawie nazywane jest legitymacją procesową czynną. Natomiast uprawnienie uzasadniające występowanie w charakterze strony pozwanej określa się mianem legitymacji procesowej biernej”, a „wzmiankowane legitymacje podlegają ocenie w procesie”. Wypada również dodać, że powodowie, zarówno we wniosku o przyjęcie ich skargi kasacyjnej do rozpoznania, jaki i w zacytowanym wyżej jego uzasadnieniu, nie odnoszą tego problemu nazwanego przez siebie „zagadnieniem prawnym” do żadnych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Tym samym nie podejmują w ogóle próby wykazania, że sformułowane przez nich wątpliwości, będące w istocie próbą uzyskania oceny zasadności zarzutów kasacyjnych, stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Jeszcze raz przypomnieć natomiast wypada, że zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma bowiem podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC z 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP z 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda z 2004 7-8, poz. 51). Niewystarczające jest więc samo sformułowanie pytania i nazwanie go „zagadnieniem prawnym”, bez przedstawienia jurydycznej argumentacji służącej wykazaniu, że zagadnienie to rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010r., II UK 311/09, LEX nr 604212).

Również pozostałe pytania sformułowane w tej części wniosku powodów nie potwierdzają potrzeby poddania ich skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie Sądu Najwyższego, przy czym w tym przypadku przede wszystkim ze względu na ich niezwiązanie z podstawą zaskarżenia i brak jakiegokolwiek wpływu na rozstrzygnięcie sprawy. Co do podnoszonej we wniosku kwestii, „czy całkowite zwolnienie strony z kosztów sądowych obejmuje również swym zakresem koszty związane ze skargą kasacyjną?”, wypada też zauważyć, iż Sąd Apelacyjny początkowo wezwał co prawda pełnomocnika powodów do wniesienia opłaty sądowej od skargi kasacyjnej, ale ostatecznie od tego wezwania odstąpił, w związku z czym odniesienie się do tej kwestii nie ma obecnie jakiegokolwiek znaczenia. Z kolei problem, „czy pełnomocnictwo z urzędu obejmuje swym zakresem wywiedzenie przez pełnomocnika skargi kasacyjnej?” jest aktualnie jednolicie wyjaśniany w orzecznictwie Sądu Najwyższego w ten sposób, że dotychczasowe pełnomocnictwo wynikające z ustanowienia przez sąd nie obejmuje umocowania do sporządzenia i wniesienia zarówno skargi kasacyjnej, jak i zażalenia (por. mającą moc zasady prawnej uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, OSNC 2008 nr 11, poz. 122 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 292/09, LEX nr 602251 oraz z dnia 7 lipca 2011 r., III UZ 13/11, LEX nr 966828).

Odnosząc się z natomiast do tej części wniosku powodów o przyjęcie ich skargi kasacyjnej do rozpoznania, w której wskazują oni na oczywistą zasadność skargi, Sąd Najwyższy uważa za konieczne przypomnieć, że jeśli wniosek powołuje się na tę przesłankę przedsądu, to w jego uzasadnieniu powinny znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające ową okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002, nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003, nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491 538), gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963, nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010r., V CSK 459/09, LEX nr 602638). Omawiana część wniosku skarżących tych wymogów jednakże nie spełnia już choćby z tej przyczyny, że nie została ona w ogóle umotywowana jakimkolwiek wywodem prawnym zawartym w odrębnie sporządzonym uzasadnieniu. W ramach oceny, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest natomiast rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych argumentacji mającej wykazać istnienie przesłanki przedsądu, zwłaszcza że na tym etapie postępowania podstawy kasacyjne nie podlegają jeszcze badaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794). Wynika to stąd, że na tym

etapie przedmiotem badania dokonywanego przez Sąd Najwyższy jest jedynie to, czy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje i wykazuje choć jedną z podstaw (przesłanek) przedsądu wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Natomiast podstawy kasacyjne stanowią odrębny od przesłanek przedsądu element skargi, w związku z czym nie zastępują one (ani ich uzasadnienie) i nie mogą zastąpić przesłanek przedsądu. Innymi słowy podstawy kasacyjne podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż powodowie nie wykazali potrzeby rozpoznania ich skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.